

De sleutel voor de energietransitie ligt decentraal

Op 26 oktober vindt de Nationale Klimaattop plaats. Die top is een belangrijk tussenstation in de reis die veel partijen in ons land ondernemen voor het tegengaan van – en het inspelen op klimaatverandering. We staan voor een enorme uitdaging, maar tegelijk één met grote kansen. Klimaatverandering en de energietransitie zijn dé opgave voor de 21e eeuw. De Deltawerken van deze tijd en daarmee de banenmotor die ons land goed kan gebruiken. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben grote ambities om een serieuze bijdrage te leveren aan de klimaatdoelstellingen door stevig in te zetten op schone energie én op energiebesparing. Gemeenten en provincies willen dat in 2035 ten minste 50% van de energie die in het gebied gebruikt wordt duurzaam is. Waterschappen zullen in 2020 voor 40% in het eigen energieverbruik voorzien en willen in de periode daarna zo snel mogelijk energieneutraal worden. Wij vragen het Rijk om daar met ons in op te trekken en vanuit wet- en regelgeving onze doelen te ondersteunen. Door gezamenlijk een meerjarig nationaal programma op te stellen en de gezamenlijke ambities vast te leggen in een nationale Klimaatwet.

Van onderop

De sleutel voor de energietransitie ligt op decentraal niveau. Wij staan dicht bij inwoners en ondernemers. Daar ligt de uitvoeringskracht. Daarnaast heeft de energietransitie altijd ruimtelijke impact en decentrale overheden zijn verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing.

De inpassing van schone energiebronnen - maar ook die van watermaatregelen - vergt in ons kleine en dichtbevolkte land maatwerk vanwege de nabijheid van bewoning, kwetsbare gebieden of infrastructuur. Een goede dialoog met alle betrokkenen, zorgvuldige processen én besluitvorming zijn essentieel. Leg niet van bovenaf op wat waar moet komen, maar laat ons samen die keuzes maken.

Meer besparing

De overgang naar een volledig schone energievoorziening vraagt niet alleen om windmolens en zonnepanelen. Stevig inzetten op energiebesparing is minstens zo belangrijk: hoe meer energie er bespaard wordt, hoe sneller een volledig schone energievoorziening binnen handbereik ligt, en hoe minder er een beslag op de ruimte gedaan wordt. Wat je niet verbruikt, hoeft je ook niet op te wekken. Wij roepen het Rijk op om samen met ons te zorgen voor een aanpak waarmee bedrijven die verplicht zijn duurzame maatregelen te treffen, ook daadwerkelijk gaan investeren. Het is al aangetoond dat één toezichthoudend ambtenaar in een jaar tijd kan zorgen dat bedrijven net zo veel energie besparen als de hoeveelheid energie die vijf windmolens in een jaar produceren! De decentrale overheden werken ook hard aan energiebesparing bij (eigen) maatschappelijk vastgoed, scholen en sportverenigingen. Wij vragen het Rijk om de stimuleringsregeling voor sportverenigingen te verruimen.

Warmte en water

Warmte vormt meer dan 50% van onze energievraag. Warmte zonder aardgas is mogelijk. Daarvoor is het nodig dat de aansluitplicht voor gas wordt afgeschaft en dat er een gelijk speelveld ontstaat voor de alternatieven. Geef ons en de netbeheerders de wettelijke mogelijkheid om nieuwbouwwijken aardgasloos aan te leggen én om bij bestaande wijken het aardgas op termijn uit te faseren.

Geef waterschappen de ruimte om ambities voor schone energie en grondstoffen waar te maken. De zuiveringsinstallaties zijn energiefabrieken en andere bronnen als wind, zon, warmte en waterkracht worden steeds meer toegepast in het waterbeheer. Maar er is juridische ruimte nodig om het energiepotentieel en de mogelijkheden voor grondstoffenwinning ten volle te benutten. Rem het niet af door dan weer vennootschapsbelasting te gaan heffen.

Provincies, gemeenten en waterschappen willen vaart maken, zodat Nederland in 2050 energieneutraal is. Rijk, ga samen met ons deze ambitie aan en help ons daarbij.

Schrijvend namens de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen:

Berend de Vries, voorzitter VNG-commissie Milieu, Energie en Mobiliteit

Jan Jacob van Dijk, gedeputeerde Gelderland

Hans Oosters, dijkgraaf en voorzitter Unie van Waterschappen